

Emlékezés Papp Bálintra, a bányászból lett vállalatigazgatóra

DR. GULYÁS PÁLNÉ¹

1920. július 25-én született a Rudabánya szomszédságában levő *Felsőtelekesen* olyan 11 gyermekes bányászcsaládban, ahol mind a szűkebb család, mind a tágabb rokonság a bányászathoz kötötte. 62 évet élt. Szülei: *Papp András* és *Drencsán Borbála*. Felesége, *Demeter Jolánka* a közeli *Trizs* községből származott; gyermekük nem született.

Tizenegyen voltak testvérek, de közülük csak négyen érték meg a felnőttkort: rajta kívül *János*, *Ferenc* és *Lajos*.

Már 12 éves korában elkezdett dolgozni: falusi napszámos volt, testvérével, *Jánossal* (édesapámmal) lókapáztak, ahol felváltva vezették a lovat vagy fogták az ekeka szarvát.

Munkássága

1936-1942: a rudabányai vasércbányában ebédhordóként kezdte, végigjárta a bányász számlétrát (tologató, csillés, segédvájár). Ezután beiratkozhatott a *Kállai Géza* bányagazgató, bányamérnök által szervezett vājárképző tanfolyamra, ahol a gyakorlati oktatást bátyja, János végezte *Motnigh Lipót* bányamester felügyelete mellett.

¹ A 18. *Rudabányai Múzeumi Napon*, 2015. október 16-án elhangzott előadás szerkesztett és némileg rövidített változata. A személyes hangú emlékezés szerzője, dr. *Gulyás Pálné Papp Ilona* geológus, az OÉÁ volt területi főmérnöke a néhai *Papp Bálint* unokahúga.

Felsőtelekes madártávlatból, az észak-borsodi dombok ölelésében.

1942-1950: vájár. Vezetői tisztelték munkaszeretete, hatalmas fizikuma és nagy teljesítménye miatt. Munkatársai szerettek vele dolgozni, még a legjobb csapatvezető vájárok is, mert nem húzta el magát a munkától, azt mondták, „jó munkás volt, erős ember, kiállt a társaiért, lehetett vele keresni”.

A háborús években többször teljesített katonai szolgálatot, de mivel a vasércbánya hadiüzem volt, a frontszolgálat alól mentesült.

A háború után társaival együtt részt vett a vasérctermelés újraindításában, jó munkáját kitüntetésekkel ismerték el. Folytatta tanulmányait: 1950-ben héthónapos bentlakásos műszaki tanfolyami képzésen vett részt.

1950-ben úgymond kiemelték: az *Ércbányászati Nemzeti Vállalat* személyzeti vezetőjévé nevezték ki.

1951-től a *Bánya- és Energiaügyi Minisztérium Vegyes Bányászati Főosztály Műszaki Osztályának* a vezetője.

1952. január 1-től a minisztérium akkor létrehozott *Ércbányászati Igazgatóságának* élére került. 1957-től ugyanitt az *Érc- és As-*

ványbányászati Főosztály vezetője lett. Eközben a *Nehézipari Műszaki Egyetemen* bányamérnöki és bányaiipari gazdasági mérnöki diplomát szerzett (1953-1959).

1964-től nyugdíjazásáig, 1973-ig a minisztérium szervezetéből kivált főosztály és a korábbi termelő vállalatok összevonásából létrehozott központi szervezet, az *Országos Érc- és Ásványbányák Vállalat* (később csak *Országos Érc- és Ásványbányák, OÉÁ*) igazgatója volt. Irányítása alatt élte az iparág a második világháború utáni virágkorát: új bányák és ásvány-előkészítő üzemek jöttek létre, amelyek megalapozták az iparág alapkapasitását és elismertséget szereztek ennek az ágazatnak.

Papp Bálint az 1940-es években.

Kiváló emberi kvalitásai voltak, de esendő is volt. Így azt a szerepkört, amit a történelem rárótt – az OÉÁ műszaki és fizikai állományával együtt – eredményesen ellátta. Az iparág üzemének településeit szociális, kulturális ügyekben is támogatta, közöttük szülőfaluját, *Felsőtelekest* és volt munkahelyét, *Rudabányát* is, ahol a múzeum egyik alapítójaként tisztelik.

1973–1982: nyugdíjas évek... Hogyan is teltek? *Szentendrén* volt egy nyaralójuk, idejük nagy részét ott töltötték. Kertészkedtek,

gyümölcsöt, szőlőt termesztettek. Sok látogatója volt régi kollégái, barátai, rokonai közül. Kirándultak, járták az országot. A sorsa miatt soha nem panaszkodott.

Felesége visszaemlékezései között elmondta, hogy milyen nagy örömet jelentett számára az a meghívás, melyet a *Rudabánya* várossá válásának 600. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségre, mint vállalatigazgató kapott 1965-ben. Örömmel vett részt ezen a nem mindennapi eseményen, s érezte, hogy ott ő nagyon kedves, szívesen látott vendég...

A nővérem mesélte, hogy a halála előtti utolsó évben itthon volt *Felsőtelekesen*. Megállt a *Petőfi utca* végén (topográfiailag ez a *Bábadomb É-i vége*), és azt mondta: „*Nincs a világon még egy ilyen szép falu, mint Felsőtelekes. Úgy érzem, most látom utoljára*”.

A nehéz ifjúkor, a vezetői beosztásokban töltött közel negyedszázad megviselték az egészségét, és nagyon korán, 1982. november 18-án meg kellett válnia az élettől. 1982. december 1-én vettek tőle végső búcsút a budapesti *Farkasréti temetőben*, ahol az OÉÁ akkori igazgatója, *dr. Gagyí Pálffy András*, a szülőföld nevében pedig *Bics István*, a rudabányai vasércbánya vezetője mondtak gyászbeszédet. Földi maradványai később hazakerültek a felsőtelekesi családi sírboltba.

Álljon itt az OÉÁ három egykori kiemelkedő, hiteles vezetőjének róla alkotott véleménye.

Dr. Gagyí Pálffy András kandidátus, az OÉÁ főmérnöke, majd igazgatója, *Kossuth-díjas*:

„*Papp Bálint egész életútja szorosán összefonódott az érc- és ásványbányászattal, annak ugrásszerű fejlesztésében mint vezető tevélegesen részt vett... mindez feszített munkát, jó szervezőkészséget, körültekintő irányítást igényelt... Olyan ember volt, aki nehéz időkben is mert támaszkodni a szakértelemre, akinek embersége nem ismerte az indokolatlan elutasítást, és aki minden esetben úgy döntött, hogy miként érinti az a dolgozókat, a munkásokat, az osztályt, ahonnan eredt, és amelyet mindig magáénak érzett.*”

Bics István, az OÉÁ *Vasérc Művei* igazgatója ezt így erősítette meg: „...*meg kell említeni azt is, hogy magas beosztása ideje alatt sem felejtkezett meg arról, hogy honnan származott, hiszen azóta is tartotta a kapcsolatot volt üzemével, dolgozó társaival és szülőfaluja közösségeivel.*”

Fent: Papp Bálint (szem-
üveggel) Rudabányán, az
Érc- és Ásványbányászati
Múzeum avatóünnepségén,
1965. szeptember 25-én.
Balján Murvay László (ta-
karva) múzeumigazgató,
jobbán Bics István, a Ru-
dabányai Vasércbánya és
Előkészítő Mű igazgatója.
(Bányászattörténeti Múze-
um Fotótára, Rudabánya.)

Balra: Papp Bálint és fele-
sége a nyugdíjas éveiben.

Dr. Balla László kandidátus, az OÉÁ Vasérc Művei főmérnöke, majd igazgatója (a Viktor Gyula Papp Bálintról írt életrajzi munkájához írt előszavában) így ír: „Nem könnyű ma munkásigazgatóról írni, de értékeinket védelmezni kell: ...mert vannak értékeink, ilyen érték az is, hogy éltek köztünk olyan emberek, mint Papp Bálint, aki magas hivatali beosztásában is megmaradt egyszerű embernek. Becsülte a kétkezi dolgozókat (hisz ismerte őket), de becsülte a műszaki értelmiséget is, akik a bányákat, üzemeket fejlesztve, működtetve a bányászok sorsának javításáért is fáradoztak.” „Nem volt Nap, csupán pislá bányamécs” – idézi Viktor Gyulát Balla László, – „de a bányában a pislá mécs jelenti a bányásznak a Napot.”

Az egyre szűkülő magyar bányásztársadalom, különösen a volt érc- és ásványbányászok, valamint a szűkebb haza szeretettel és tisztelettel őrzik emlékét.

I r o d a l o m

G. P. A, Dr. [Dr. Gagyai Pálffy András]: Papp Bálint (1920-1982). = *Bányászati és Kohászati Lapok – Bányászat*, 116. évf. 1983. 6. sz. 425. old.

VIKTOR Gyula: Papp Bálint 1920-1982. Rudabánya, 1988. 29 old. (Kézirat, Bányásztörténeti Múzeum Adattára, Rudabánya.)

T a r t a l o m

Tanulmányok

Nyersanyag-kutatás és bányászattörténet a Kőszegi-hegységben. (<i>Zentai Zoltán</i>).....	3
A nemes úr esete a bányászgazdával – egy bócai bányaper tanulságai (1568). (<i>Mátyás-Rausch Petra</i>).....	28
Az Esterházy-bányászserleg, mint ipartörténeti kordokumentum. (<i>Szemán Attila</i>)	52

Közlemények

Hévforrás-nyomok a Pilis-Budai-hegység triász időszak dolomitjaiban. (<i>Dr. Vitális György</i>)	76
Bányászszerszámok Telkibányáról. (<i>Szemán Attila</i>).....	82
150 éve jelent meg Faller Gusztáv tanulmánya a selmeci bányászatról és fémkohászatról. (<i>Zsadányi Éva</i>)	91

Archívum

Szemelvények Vadász Elemér levelezéséből. (<i>Tóth Álmos</i>)	98
A rudabányai Bányászattörténeti Múzeum első vendégkönyve. (<i>Márkus Zsuzsanna</i>)	110

In memoriam

Emlékezés Papp Bálintra, a bányászból lett vállalatigazgatóra. (<i>Dr. Gulyás Pálné</i>)	118
--	-----

